

**POSTANOWIENIE SKŁADU SIĘDMIU SĘDZIÓW
Z DNIA 20 LISTOPADA 2001 R.
WKN 18/01**

1. Termin do wytoczenia powództwa cywilnego (art. 62 k.p.k.) nie może być odnoszony do wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody, o którym mowa w art. 46 § 1 k.k.

2. Jeżeli pokrzywdzony działa na rozprawie głównej w charakterze strony (np. oskarżyciela posiłkowego), to wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody po myśli art. 46 § 1 k.k. może złożyć również po zamknięciu przewodu sądowego w ramach „głosów stron” (art. 406 k.p.k.).

*Przewodniczący: sędzia SN płk S. Kosmal.
Sędziowie SN: płk M. Buliński, ppłk J. Dołty
(sprawozdawca),
płk A. Kapłon, płk W. Maciak, płk B. Rychlicki,
sędzia WSO deleg. do SN ppłk A. Tomczyk.
Prokurator Naczelnej Prokuratury Wojskowej: ppłk J. Żak.*

Sąd Najwyższy w sprawie Sławomira S., skazanego za popełnienie przestępstw określonych w art. 279 § 1 k.k. i art. 163 § 1 pkt 1 k.k., po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 20 listopada 2001 r. kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego, od wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2001 r., utrzymującego w mocy wyrok Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 grudnia 2000 r.

oddalił kasację .

Z uzasadnienia:

Wyrokiem Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 grudnia 2000 r. Sławomir S. uznany został za winnego tego, że:

1. „w dniu 9 lub 10 kwietnia 1999 r. (daty dokładnie nie ustalono), w miejscowości N. w Libanie, działając umyślnie, w zamiarze bezpośrednim, dokonał kradzieży z włamaniem w ten sposób, że przedostawszy się w baraku Centralnej Składnicy Zaopatrzenia POLLOG do pomieszczenia mieszkalnego zajmowanego przez Mariana R., usunął zamkniętą kłódkę zabezpieczającą drzwi do ubraniowej szafy metalowej, z wnętrza której zabrał w celu przywłaszczenia: 129 100,00 (sto dwadzieścia dziewięć tysięcy sto) franków belgijskich o wartości 13 748,50 złotych (trzydzieści tysięcy siedemset czterdzieści osiem złotych pięćdziesiąt groszy), 5 500,00 (pięć tysięcy pięćset) USD o wartości 21 912,00 złotych (dwadzieścia jeden tysięcy dziewięćset dwanaście złotych) oraz 250,00 (dwieście pięćdziesiąt) DEM o wartości 549,12 złotych (pięćset czterdzieści dziewięć złotych dwanaście groszy), tj. walutę obcą o łącznej równowartości 36 209,62 złotych (trzydzieści sześć tysięcy dwieście dziewięć złotych sześćdziesiąt dwa grosze) na szkodę wymienionego pokrzywdzonego”

tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 279 § 1 k.k. i za to wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności, grzywny w wysokości 100 stawek dziennych

po 20 zł każda, a także na podstawie art. 327 § 2 k.k. orzeczono środek karny – degradację, a z kolei na podstawie art. 46 § 1 k.k. – obowiązek naprawienia szkody przez zapłatę na rzecz pokrzywdzonego kwoty 22 461,12 złotych;

2. „w dniu 10 kwietnia 1999 r., około godz. 2¹⁰, w miejscowości N. w Libanie, działając umyślnie, w zamiarze bezpośrednim, spowodował zdarzenie zagrażające życiu i zdrowiu wielu osób oraz mieniu w znacznych rozmiarach – mające postać pożaru, w ten sposób, że celem zatarcia śladów popełnienia przestępstwa opisanego w punkcie pierwszym spowodował rozniecenie ognia w baraku mieszkalnym w miejscu stacjonowania Centralnej Składnicy Zaopatrzenia POLLOG, w pomieszczeniu zajmowanym przez Mariana R., w którym, znajdowała się butla z gazem propan-butan, w wyniku czego doszło do zaistnienia pożaru, w następstwie którego spaleni uległ barak wraz z wyposażeniem, mienie Mariana R., jak i mienie oskarżonego ”

tj. popełnienia przestępstwa określonego w art. 163 § 1 pkt 1 k.k. i za to wymierzono mu karę 2 lat pozbawienia wolności, a na podstawie art. 327 § 2 k.k. orzeczono środek karny – degradację.

Na podstawie art. 85 i 86 § 1 k.k. wymierzono oskarżonemu karę łączną 3 lat pozbawienia wolności.

Wyrok ten zaskarżył apelacją obrońca oskarżonego (...)

Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2001 r. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od tego wyroku kasację wniósł obrońca skazanego, zarzucając:

– rażące naruszenie przepisów postępowania – art. 433 § 2 i art. 457 § 2 k.p.k., przez nierozważenie przez sąd odwoławczy wszystkich zarzutów podniesionych przez obrońcę w apelacji, a w szczególności nieustosunkowania się do zarzutu dotyczącego spowodowania przez skazanego pożaru oraz co do zarzutu obrazy art. 424 § 1 pkt 1 k.p.k.;

– obrazę prawa materialnego w postaci art. 46 § 1 k.k., przez zasądzenie na rzecz pokrzywdzonego przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P. obowiązku naprawienia szkody w sytuacji, gdy pokrzywdzony nie złożył wniosku w trakcie trwania przewodu sądowego.

Podnosząc te zarzuty autor kasacji wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi odwoławczemu.

Naczelnny Prokurator Wojskowy w pisemnej odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

(...) Podniesiony w kasacji zarzut rażącego naruszenia prawa materialnego – art. 46 § 1 k.k., uznać należy za bezpodstawny.

Kodeks karny upoważnia pokrzywdzonego przy pewnych przestępstwach do wystąpienia z wnioskiem o zobowiązanie oskarżonego do naprawienia szkody (art. 46 k.k.).

Niezbędnym warunkiem do orzeczenia obowiązku naprawienia szkody – jako środka karnego – jest skazanie za wymienione w art. 46 § 1 k.k. przestępstwo. Drugim warunkiem do orzeczenia tego środka jest wniosek pokrzywdzonego lub innej osoby uprawnionej. W wypadku skazania za przestępstwo wymienione w art. 46 § 1 k.k. oraz złożenia wniosku przez pokrzywdzonego, sąd obowiązany jest orzec obowiązek naprawienia szkody. Orzeczenie o naprawieniu szkody wyrządzonej przestępstwem jest zatem integralną częścią orzeczenia o odpowiedzialności karnej sprawcy.

Kodeks postępowania karnego, podobnie jak kodeks karny, nie wskazuje, na jakim etapie postępowania karnego pokrzywdzony może złożyć wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody. Analogia do przepisów o rozpoznawaniu powództwa cywilnego nie jest dopuszczalna – wniosek ma charakter wniosku o orzeczenie środka karnego i sprowadza się do żądania orzeczenia przez sąd określonych karnoprawnych konsekwencji popełnionego przestępstwa, powództwo zaś odnosi się do cywilnoprawnych konsekwencji przestępstwa, jego rozpoznawanie ma dla postępowania karnego charakter incydentalny.

Skoro wniosek ma charakter wniosku o orzeczenie środka karnego, ostateczny termin zgłoszenia żądania orzeczenia obowiązku naprawienia szkody przypada na zakończenie rozprawy, a właściwie do czasu udania się przez sąd na naradę. Nic się zatem nie sprzeciwia przyjęciu, że w aktualnym stanie prawnym momentem granicznym skutecznego złożenia wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody jest końcowy etap rozprawy głównej, mianowicie głosy stron. W realiach niniejszej sprawy, pokrzywdzony Marian R., uzyskując status oskarżyciela posiłkowego, stał się stroną postępowania karnego, mógł zatem w ramach „głosów stron” złożyć wniosek w zakresie kar i środków karnych, w tym wniosek o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody.

Z tych względów Sad Najwyższy oddalił kasację.